

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 6/05-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 10. marca 2005 v senáte zloženom z predsedu Štefana Ogurčáka a zo sudcov Eduarda Bárány a Lajosa Mészárosa prerokoval prijatú sťažnosť Ing. Jozefa Biča, K., zastúpeného advokátom JUDr. R. Ž., Advokátska kancelária, K., vo veci porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 1099/99 v období po rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. III. ÚS 87/02-23 z 8. januára 2003 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 1099/99 v období od rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. III. ÚS 87/02-23 z 8. januára 2003 p o r u š i l základné právo Ing. Jozefa Biča, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prieťahov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prerokovanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 1099/99 *p r i k a z u j e* konať vo veci bez zbytočných priet'ahov.

3. *Ing. Jozefovi Bičovi p r i z n á v a* primerané finančné zadosťučinenie v sume 20 000 Sk (slovom *dvadsaťtisíc slovenských korún*), ktoré je Okresný súd Košice I povinný mu vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Ing. Jozefovi Bičovi *p r i z n á v a* náhradu trov právneho zastúpenia v sume 11 991 Sk (slovom *jedenásťtisícdeväťstodevät'desiatjeden slovenských korún*), ktorú je Okresný súd Košice I povinný vyplatiť na účet advokáta JUDr. R. Ž., K., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením z 13. januára 2005 č. k. I. ÚS 6/05-8 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť Ing. Jozefa Biča, K. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 1099/99 v období po rozhodnutí ústavného súdu č. k. III. ÚS 87/02-23 z 8. januára 2003.

1. 1. Z obsahu sťažnosti vyplynulo, že: *„V právnej veci vyššie uvedenej značky vediem na označenom súde dlhoročný súdny proces, ktorým sa domáham, aby mi bolo umožnené užívať byt v Košiciach.*

Konštatujem, že aj napriek skutočnosti, že súdny proces trvá niekoľko rokov, vec nie je dodnes právoplatne skončená. Ja sa vinou postupu súdu ocitám v zúfalej životnej

a právnej situácii, keďže dlhodobo nemám kde bývať. Som chorý človek a z dôvodu neriešenia mojich bytových potrieb sa výrazne zhoršil môj zdravotný stav a to z dôvodu, že vediem doslova kočovný spôsob života.

Viac ráz som bol už aj hospitalizovaný, z čiastočného invalidného dôchodku som sa dostal na úplný dôchodok, trpím po strane psychickej, mám kožnú chorobu a zničené kĺby.

Vec som riešil už aj cestou Ústavného súdu SR, kde nálezom č. j. III. ÚS 87/02 Ústavný súd potvrdil, že v označenom konaní boli porušené moje ústavné práva.

Konštatujem, že aj napriek skutočnosti, že ústavný súd v pôvodnom náleze prikázal porušiteľovi práva, aby v konaní č. j. 10 C 1099/99 konal bez zbytočných prietáhov súd toto nerešpektuje a vo veci naďalej riadne nekoná. Od právoplatnosti nálezu Ústavného súdu uplynulo ďalších 22 mesiacov a vec nie je dodnes právoplatne skončená. Jediná činnosť súdu spočívala v tom, že v mesiaci jún 2003 súd urobil miestne šetrenie v byte, ktorý mi pozhánala A. B. v Košiciach a súd skonštatoval, že stav bytu je nevyhovujúci a neobývatel'ný. Od uvedenej doby súd vyše roka nekoná, nebolo vytyčené žiadne pojednávanie ani urobené žiadne úkony k definitívnemu meritórnemu doriešeniu celej veci. Ja sa vinnou postupu súdu ocitám v dlhodobej právnej neistote, nemám kde bývať, trpím po stránke zdravotnej, prišiel som o všetok majetok, upadol som po stránke spoločenskej. (...)

Vzhľadom k uvedeným podstatným skutočnostiam sťažovateľ navrhol vydať tento nález:

„1. Právo Ing. Jozefa Biča na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa článku 48 ods. 2 Ústavy SR a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Okresným súdom Košice I v konaní č. j. 10 C 1099/99 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Košice I prikazujem, aby v konaní č. j. 10 C 1099/99 konal bez zbytočných prietáhov.

3. P. Ing. Jozefovi Bičovi priznáva finančné zadosťučinenie vo sume 100.000,- Sk slovom jednototísíc Sk, ktoré je Okresný súd Košice I povinný zaplatiť do dvoch mesiacov právoplatnosti nálezu.

3. Ústavný súd SR priznáva trovy právneho zastúpenia právnenému zástupcovi sťažovateľa vo výške vyčíslenia.

Na ústnom prejednaní veci pred Ústavným súdom SR netrvám. Požiadavku na

finančné zadost'učinenie odôvodňujem pretrpenými príkormi, zhoršeným a sústavne sa zhoršujúcim zdravotným stavom, dlhodobou nemožnosťou ľudsky bývať, trvalou frustráciou a psychickými poruchami, skutočnosťou, že som prišiel o všetok majetok, svojim spoločenským úpadkom a dlhodobou právnou neistotou.

Prieťahy v označenom konaní vidím v rámci celého konania a zvlášť za obdobie od júna 2003 do dnes, nakoľko v označenom období súd neučinil žiaden konkrétny úkon, ktorý by vo svojej podstate smeroval k definitívnemu doriešeniu celej kauzy.“

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho predsedom JUDr. A. M., listom zo 16. februára 2005 sp. zn. Spr 2342/02 a právny zástupca sťažovateľa stanoviskom k uvedenému vyjadreniu okresného súdu z 25. februára 2005.

2. 1. Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení uviedol nasledovné relevantné skutočnosti:

„Na Vašu žiadosť č. j. I. ÚS 6/05-13 zo dňa 2. 2. 2005, vo veci sťažnosti Ing. Jozefa Biča na prieťahy v konaní vedenom na tunajšom súde pod sp. zn. 10 C 1099/99, Vám oznamujem, že od rozhodnutia Ústavného súdu SR zo dňa 8. 1. 2003, ktorým rozhodol, že právo sťažovateľa na prejednanie veci v primeranej lehote bolo porušené a zároveň prikázal Okresnému súdu Košice I, aby v konaní pokračoval bez zbytočných prieťahov, súd určil termín pojednávania na 23. 4. 2003.

Na tomto pojednávaní súd vypočul svedka S. E. a pojednávanie odročil na 10. 6. 2003, za účelom vykonania miestnej obhliadky bytu č. 3, č. 4 v Košiciach.

Pojednávanie 10. 6. 2003 sa uskutočnilo a bolo odročené s tým, že sťažovateľ, v konaní vystupuje ako žalobca, mal v lehote 2 mesiacov oznámiť súdu ďalšiu dispozíciu s návrhom, nakoľko žalovaná v 1. rade súhlasila, že byt č. 4 dá zrekonštruovať do užívania schopného stavu na vlastné náklady.

Žalobca si túto povinnosť v stanovenej lehote nesplnil. Dňa 28. 5. 2004 bol súdom urgovaný, aby oznámil, či trvá na žalobe, resp. či došlo k mimosúdnej dohode medzi účastníkmi.

Dňa 22. 6. 2004 a 25. 8. 2004 súd opätovne urgoval žalobcu na splnenie si tejto povinnosti.

Až dňa 2. 9. 2004 právny zástupca žalobcu oznámil súdu, že k mimosúdnej dohode nedošlo a že trvá na žalobe.

Súd rešpektoval rozhodnutie žalobcu pokračovať v konaní a vytýčil termín pojednávania na 24. 2. 2005.

Na základe vyššie uvedeného mám za to, že od 8. 1. 2003 súd vo veci pravidelne a bez prieťahov koná. Naopak, žalobca svojím správaním, nečinnosťou, spôsobil, že došlo k oddialeniu vytýčenia ďalšieho pojednávania.

Sťažnosť kvalifikujem ako nedôvodnú.

Súhlasím, aby ústavný súd o prijatej sťažnosti rozhodol bez ústneho pojednávania.“

2. 2. Právny zástupca sťažovateľa k vyjadreniu predsedu okresného súdu zaujal nasledovné stanovisko:

„(...) Touto cestou Vám oznamujem, že môj klient netrvá na ústnom pojednávaní veci pred Ústavným súdom Slovenskej republiky. (...) Z celkového vyjadrenia odporcu k sťažnosti cítiť účelovosť. Faktom celej causy zostáva skutočnosť, že posledné pojednávanie vo veci bolo súdom vytýčené dňa 10. 06. 2003.

Od uvedenej doby súd nekoná a to aj napriek tomu, že vec už raz bola riešená Ústavným súdom SR a tento prikázal vo veci konať. Nečinnosť súdu vidíme v období 20 mesiacov.

Nečinnosť súdu má pre môjho mandanta ďalekosiahle následky, tento nemá dlhodobo kde bývať, žije kočovným spôsobom života, prišiel o všetok majetok, stratil spoločenské postavenie, prišiel o zdravie.

Pokiaľ sa odporca snaží súdu nahovoriť, že konanie sa natáhuje pre samotné správanie sťažovateľa, tak toto považujeme za nanajvýš účelové.

Je síce pravdou, že súd dňa 28. 05. 2004, 22. 06. 2004 a 25. 08. 2004 urgoval sťažovateľa na oznámenie stavu veci, ale listiny zo súdu neboli doručované sťažovateľovi, ale jeho právnomu zástupcovi. Vzhľadom na kočovný spôsob života sťažovateľa právny zástupca v označenom období nemal vedomosť o jeho pobyte a preto nemohol v súdom určenej lehote riadne vybaviť obsielky súdu. Sme toho názoru, že táto okolnosť nemôže ísť na ťarchu sťažovateľa.

Vybavenie súdnych urgencií sa podarilo až v septembri roku 2004.

Stav, keď môj klient žije ako kočovník zavinila jeho bývalá manželka A. B. za výdatnej podpory súdu, ktorý vo veci riadne nekoná.

Zastávame názor, že aj napriek skutočnosti, že právny zástupca z objektívnych príčin nemohol včas kvalifikovane vybaviť súdnu korešpondenciu nič nebránilo súdu v súlade s nariadením vyplývajúcim z Nálezu Ústavného súdu SR, aby vo veci vytyčil pojednávanie a vo veci konal a rozhodol. Nestalo sa. Súd bol nečinný 20 mesiacov.

Predsa ak právny zástupca reagoval na výzvu súdu v septembri roku 2004 nič nebránilo súdu, aby okamžite nariadil pojednávanie, vo veci konal a rozhodol.

Do pozornosti Vašej inštancie dávame fakt, že vidíme prietahy z dôvodu, že pôvodne pojednávajúca sudkyňa JUDr. S. V. medzičasom odišla na materskú dovolenku a vec nebola súdom priebežne riešená a to až do jej pridelenia inému sudcovi. Zastávame názor, že táto okolnosť nesmie ísť na ťarchu sťažovateľa.

Faktom celej causy zostáva skutočnosť, že ani žalovaná v 1. rade ani žalovaný v 2. rade dodnes nezabezpečili sťažovateľovi náhradný byt a ani nezrekonštruovali byt č. 4 v Košiciach.

Toto podľa nášho názoru ani nie je v silách a možnostiach označených odporcov z dôvodu, že predmetný byt potrebuje generálne rekonštrukčné opravy, ktorých objem znalec rádovo vyčíslil na 250 až 350 tisíc korún slovenských. Pritom žalovaná v prvom rade je údajne nezamestnaná a odporca v druhom rade je študent.

V nadväznosti na vyššie uvedené žiadame, aby súd zohľadnil aj ľudský aspekt celej causy z dôvodu, že v danom prípade sa jedná o veľmi citlivú a boľavú causu vedenú dlhoročne medzi osobami blízkymi.

Je potrebné mať na zreteli, že odporcovia nemajú najmenší záujem rešpektovať právne nároky môjho klienta. Náhradný byt mu nezaobstarali a do bytu č. 15 v Košiciach ho odmietajú vpustiť. Súdne konania všemožne blokujú, tým, že sa ich dlhodobo nezúčastňujú, čo sa im prevažne darí, pretože súdy častokrát pojednávania odročujú.

Záležitosť bola nespočetnekrát riešená policajnými orgánmi, prokuratúrou, priestupkovými orgánmi, súdnym exekútorom atď. – Dodnes bezvýsledne – môj klient nemá kde bývať. Odporcovia nerešpektujú zákon.

S poukazom na vyššie uvedené žiadame Ústavný súd Slovenskej republiky, aby starostlivo zvážil okolnosti celého prípadu a sťažnosti vyhovel.

V prípade úspechu žiadam priznať aj trovy právnej pomoci, ktoré vyčíslujem na sumu 13.998.- Sk za tri úkony s paušálom. (Prevzatie veci, podanie sťažnosti súdu a vyjadrenie sa k stanovisku odporcu na výzvu súdu).

Uvedenú sumu nech je odporca zaviazaný uhradiť v prospech konta mojej kancelárie v lehote 15 dní od právoplatnosti nálezu.“

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorej prerokovanie na ústnom pojednávaní - vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou tohto základného práva - inak ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných pre meritórne rozhodnutie vo veci, t. j. rozhodnutie o tom, či namietaným postupom súdu bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (I. ÚS 40/02, I. ÚS 113/03).

II.

Predmetom konania pred okresným súdom je žalobný návrh sťažovateľa proti odporcovi v 1. rade A. B., odporcovi v 2. rade I. B. a odporcovi v 3. rade Stavebnému bytovému družstvu III Košice, o uloženie povinnosti užívať byt, ktorý bol doručený okresnému súdu 15. októbra 1999.

Dňa 8. januára 2003 ústavný súd vydal nález č. k. III. ÚS 87/02-23 nasledovného znenia:

„1. Právo Ing. Jozefa Biča na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Okresným súdom Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 1099/99 porušené bolo .

2. Okresnému súdu Košice I prikazuje, aby v konaní sp. zn. 10 C 1099/99 konal bez zbytočných prietáhov.

3. Ing. Jozefovi Bičovi priznáva primerané finančné zadostúčinenie vo výške 20 000 Sk (slovom dvadsaťtisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Košice I povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 10 C 1099/99 v období po rozhodnutí ústavného súdu č. k. III. ÚS 87/02-23 z 8. januára 2003:

Dňa 28. marca 2003 konajúca sudkyňa nariadila vo veci pojednávanie na 23. apríl 2003 a vyzvala Bytový podnik Košice, aby v lehote 15 dní doručil súdu relevantnú spisovú dokumentáciu.

Dňa 23. apríla 2003 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 10. jún 2003.

Dňa 25. apríla 2003 sudkyňa nariadila vykonanie ohliadky bytu na 28. máj 2003.

Dňa 28. mája 2003 sa mala uskutočniť ohliadka bytu, ktorá bola odročená na 9. jún 2003, pretože odporca v 3. rade nezabezpečil kľúč od bytu.

Dňa 9. júna 2003 sa uskutočnila ohliadka bytu.

Dňa 10. júna 2003 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito s tým, že právny zástupca sťažovateľa oznámi súdu ďalšiu dispozíciu s návrhom v lehote dvoch mesiacov, pretože odporkyňa v 1. rade prehlásila, že na vlastné náklady dá zrekonštruovať byt v Košiciach tak, že tento byt bude užívateľsky schopný.

Dňa 25. novembra 2003 konajúca sudkyňa nariadila pojednávanie na 14. január 2004.

Dňa 29. decembra 2003 sudkyňa upovedomila účastníkov, že pojednávanie nariadené na 14. január 2004 sa odročuje na neurčito.

Dňa 28. januára 2004 doručil odporca v 2. rade súdu žiadosť o zabezpečenie sprístupnenia bytu.

Dňa 28. mája 2004 súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľa, aby oznámil súdu, či trvá na žalobnom návrhu, resp. či došlo k mimosúdnej dohode medzi účastníkmi.

Dňa 22. júna 2004 súd urgoval právneho zástupcu sťažovateľa, aby bolo jeho uvedenej výzve vyhovené.

Dňa 24. augusta 2004 sudkyňa dala úpravou kancelárii pokyn, aby znovu urgovala právneho zástupcu sťažovateľa o doručenie požadovaného vyjadrenia.

Dňa 2. septembra 2004 bolo súdu doručené požadované vyjadrenie sťažovateľa.

Dňa 27. októbra 2004 doručil sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu predsedovi súdu sťažnosť na prietahy v konaní.

Dňa 4. januára 2005 sudkyňa nariadila pojednávanie na 24. február 2005.

Dňa 24. februára 2005 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 15. apríl 2005.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. (...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov (...).

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná (...)

Ústavný súd si pri výklade „základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre

ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 1099/99 po rozhodnutí ústavného súdu č. k. III. ÚS 87/02-23 z 8. januára 2003, ktorým bolo konštatované porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v napadnutom konaní, naďalej dochádza k porušovaniu základných práv.

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). Ústavný súd pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd zo skutočností uvádzaných okresným súdom ani z obsahu spisu nezistil takú okolnosť, ktorá by odôvodňovala záver o takej zložitosti posudzovanej veci (právnej, resp. faktickej), ktorá by mohla negatívne ovplyvniť jej doterajší priebeh, no najmä doterajšiu dĺžku konania.

2. Pri posudzovaní správania sťažovateľa v napadnutej veci ústavný súd konštatuje, že na jeho ľarchu treba pripísať skutočnosť, že na výzvy súdu neodpovedal vždy v súdom stanovenej lehote, a tak aj on prispel k predĺženiu konania. No vzhľadom na to, že na pasivitu sťažovateľa reagoval okresný súd zrejme oneskorene (napr. po desiatich mesiacoch od uplynutia lehoty uloženej sťažovateľovi na pojednávaní 10. júna 2003), nemožno celkové správanie sťažovateľa kvalifikovať ako postup, ktorého dôsledkom sú zbytočné prieťahy (napr. I. ÚS 31/01). Na druhej strane však na nesúčinnostné správanie sťažovateľa

v určitom štádiu napadnutého konania nemohol ústavný súd neprihliadnuť pri úvahe o výške primeraného finančného zadosťučinenia.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci, pričom poukazuje na to, že v posudzovanom konaní pred okresným súdom ústavný súd už konštatoval porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. V danom prípade ústavný súd svoju pozornosť zamerlal na obdobie od vydania svojho nálezu č. k. III. ÚS 87/02-23 z 8. januára 2003.

Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že predmetom napadnutého občianskoprávneho konania je uloženie povinnosti užívať byt, t. j. vec, ktorej povaha (spor o zabezpečenie základných potrieb sťažovateľa) si vyžaduje osobitnú starostlivosť všeobecného súdu o naplnenie účelu súdneho konania, čo okrem iného znamená, že všeobecný súd má povinnosť organizovať svoj procesný postup tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a skončená (§ 100 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku) a aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa naň osoba obrátila so žiadosťou o rozhodnutie (pozri napr. I. ÚS 145/03, I. ÚS 142/03, I. ÚS 19/00).

Treba uviesť, že okresný súd bol v určitých obdobiach v posudzovanej veci opakovane bezdôvodne nečinný, konkrétne od 29. decembra 2003 do 28. mája 2004 (päť mesiacov) a od 2. septembra 2004 do 4. januára 2005 (štyri mesiace), teda jeho úkony najmenej deväť mesiacov nesmerovali k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ ako navrhovateľ v danej veci nachádza, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (pozri napr. I. ÚS 41/02).

Okrem uvedeného ústavný súd osobitne prihliadol na to, že v napadnutom konaní už prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prietáhov, napriek tomu postup v danej veci nebol organizovaný tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prerokovaná a skončená.

Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietáhov zaručeného

v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 1.

4. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľovi ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 2 prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľ požadoval priznať primerané finančné zadosťučinenie vo výške 100 000 Sk, ktoré odôvodnil *„pretrpenými príkormi, zhoršeným a sústavne sa zhoršujúcim zdravotným stavom, dlhodobou nemožnosťou ľudsky bývať, trvalou frustráciou a psychickými poruchami, skutočnosťou, že som prišiel o všetok majetok, svojim spoločenským úpadkom a dlhodobou právnou neistotou“*.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľa. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať mu aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľa, najmä vzhľadom na opakovanú a bezdôvodnú nečinnosť okresného súdu, ako aj vzhľadom na povahu veci považuje za primerané vo výške 20 000 Sk, pričom pri tejto skutočnosti osobitne prihliadal na to, že v posudzovanom konaní pred okresným súdom ústavný súd už konštatoval porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a prikázal okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných prietáhov. Na strane druhej však ústavný súd v danej súvislosti prihliadol aj na nesúčinnosťné správanie sťažovateľa v určitom štádiu konania.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť s'ťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 3.

6. Ústavný súd priznal s'ťažovateľovi (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) aj náhradu trov právneho zastúpenia.

S'ťažovateľovi vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom za tri úkony právnej služby (príprava a prevzatie zastúpenia, podanie s'ťažnosti 26. októbra 2004 a podanie písomného stanoviska k vyjadreniu okresného súdu 25. februára 2005). Za dva úkony vykonané v roku 2004 patrí odmena v sume dvakrát po 4 534 Sk a režijný paušál dvakrát po 136 Sk (§ 13 ods. 8, § 19 ods. 3, § 24 ods. 3 a § 25 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb), teda spolu za úkony vykonané v roku 2004 prislúcha s'ťažovateľovi suma 9 340 a za jeden úkon vykonaný v roku 2005 patrí odmena 2 501 Sk a režijný paušál 150 Sk (§ 1 ods. 3 a § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb), preto trovy právneho zastúpenia s'ťažovateľa predstavujú celkove sumu 11 991 Sk.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania s'ťažovateľa rozhodol tak, ako to je uvedené pod bodom 4 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod „právoplatnosťou rozhodnutia“ uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. marca 2005

